

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه بلوچستان

تحصیلات تکمیلی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته باستان‌شناسی

عنوان:

مطالعه‌ی تطبیقی نقش مایه‌های کاشی‌های

بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین اردبیلی با نقش مایه‌های

دست‌بافته‌های شهرستان اردبیل

استاد راهنما:

دکتر داوود صارمی نائینی

استاد مشاور:

دکتر مهدی محمدزاده

تحقیق و نگارش:

بابک بهشید

بهمن ماه ۱۳۹۰

بسمه تعالی

این پایان نامه با عنوان مطالعه تطبیقی نقشمایه کاشیهای بقعه شیخ صفی الدین اردبیلی با نقشمایه دست یافته های شهرستان اردبیل قسمتی از برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد باستان شناسی توسط دانشجو بابک بهشید تحت راهنمایی استاد پایان نامه آقای دکتر داوود صارمی نائینی تهیه شده است. استفاده از مطالب آن به منظور اهداف آموزشی با ذکر مرجع و اطلاع کتبی به حوزه تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان مجاز می باشد.

بابک بهشید

این پایان نامه واحد درسی شناخته می شود و در تاریخ ۹۰۱۱۲۹ توسط هیئت داوران بررسی و درجه به آن تعلق گرفت.

نام و نام خانوادگی	امضاء	تاریخ
استاد راهنما: دکتر داوود صارمی نائینی		
استاد مشاور: دکتر مهدی محمدزاده		
داور ۱: دکتر سید رسول موسوی حاجی		
داور ۲: خانم دکتر معظم خسروجردی		
نماینده تحصیلات تکمیلی: نور محمد ناظریان		

دانشگاه سیستان و بلوچستان

تعهدنامه اصالت اثر

اینجانب بابک بهشید تأیید می‌کنم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این نوشته از آن استفاده شده است مطابق مقررات ارجاع گردیده است. این پایان نامه پیش از این برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان می‌باشد.

نام و نام خانوادگی دانشجو: بابک بهشید

امضاء

بیت

پدر مهربان

و مادر دلسوز و خداکارم

که همواره حامی من هستند

سپاسگزاری

همگان بر این موضوع واقفیم که انجام پژوهش بدون کمک، همراهی و همفکری گروهی کاری ناممکن است. در جریان این پژوهش نیز بزرگواران زیادی نگارنده را در تکمیل این مهم یاری رسانده‌اند که جای دارد از یکایک آن‌ها قدردانی و تشکر نمایم. ابتدای امر از استاد راهنمای خودم جناب دکتر داوود صارمی نایینی که در نگارش، ویرایش و تهیه‌ی پایان‌نامه مرا یاری کرده‌اند کمال تشکر را دارم و آرزوی موفقیت برایشان را از خداوند خواستارم. همچنین از دکتر مهدی محمدزاده استاد مشاورم که هم در اصلاحات و هم در تهیه‌ی منابع و اطلاعات جهت انجام پژوهش به من کمک نموده‌اند تشکر می‌کنم و جای دارد از اساتید گرامی جناب دکتر سیدرسول موسوی حاجی، دکتر مهدی توسلی، دکتر روح الله شیرازی و سایر اساتید محترم که در طول تحصیل در دانشگاه مرا یاری رسانده‌اند، تشکر و قدردانی کنم. در ادامه امر بر خود لازم می‌دانم تشکر ویژه‌ای داشته باشم از جناب دکتر حسن یوسفی - سرپرست بخش باستان‌شناسی میراث فرهنگی استان اردبیل - و همچنین سرکار خانم ملکه‌ی گلمغانی‌زاده‌ی اصل اردبیلی - رئیس کل موزه‌های استان اردبیل و به خصوص بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین - که در تمامی مراحل انجام این پژوهش نگارنده را همراهی و کمک کرده‌اند و از هیچ کوششی فروگذار نکردند؛ امیدوارم که در تمام مراحل زندگی‌شان موفق و سعادتمند باشند، از سازمان میراث فرهنگی استان و شهرستان اردبیل، اتاق بازرگانی استان، اصناف بافندگان، سازمان منابع طبیعی و مسؤولین امر، تشکر و قدردانی می‌کنم. از دوستان عزیز خودم آقایان: مهدی فلاح مهنه، ابراهیم صالحی مقدم، آرمان وفایی، بهرام عنانی، جمشید افرندید، رضا کمال هاشمی، محسن طالبی، حسن میرزامحمدزاده، واحد جولائی، فرزاد ایرانمنش و از کارشناس گروه و دوست و سرور عزیزم جناب محمد اقلیما و همچنین از کارشناس دانشکده جناب آقای حسن سرحدی سپاسگزارم که در طول مدت تحصیلم، مشکلات و کارهای نامه‌نگاری اینجانب را حل کردند و کلیه عزیزانی که در انجام این پژوهش مرا یاری کرده‌اند و نامشان از قلم افتاده سپاسگذاری ویژه دارم و امیدوارم که همواره پیروز و سعادتمند باشند.

چکیده:

در دوران صفویه ثبات حکومت و امنیت جامعه، باعث رشد و گسترش هنرهای مختلفی گردید. در این دوران هنرمندان رشته‌های مختلف سعی در ایجاد تنوع و زیبایی در کارها و هنرهای خویش بودند. هنر کاشی‌کاری نیز در این دوران دچار تحول و پیشرفت هم از لحاظ نقش و هم از لحاظ رنگ شد. در این دوران بافندگی دستی نیز همانند سایر هنرها به اوج خود رسید این دست‌بافته‌ها همراه با نقوش متنوع و زیبا زبازند خاص و عام شد. بر روی دست‌بافته‌های اردبیل نقوشی به‌کار رفته که مشابه آن‌ها را در همه جای بقعه شیخ صفی‌الدین و به‌ویژه بر روی کاشی‌کاری‌های آن می‌توان مشاهده کرد. در به‌وجود آمدن نقوش و رنگ‌های متنوع، نگرش و باورها و اعتقادات هنرمندان تأثیر فراوانی داشته است. می‌توان بینش و افکار هنرمندان را در میان نقوش این کاشی‌ها و قالی‌ها مشاهده کرد. در این میان فقط نقوش قالی نفیس شیخ صفی به نقوش کاشی‌های بقعه شباهت فراوان دارند که این نوع نقوش در طرح قالی‌های منطقه رایج نیست. در کل بیشترین نقش‌مایه‌های مشترک کاشی و دست‌بافته‌ها از نوع هندسی و نمادین هستند. با توجه به موارد عنوان شده در بالا و همچنین مقایسه تطبیقی نقوش آن‌ها می‌توان به صراحت اذعان کرد که از میان دست‌بافته‌های اردبیل، تنها در بافت قالی شیخ صفی از نقوش کاشی‌های مجموعه استفاده شده است.

در پایان باید یادآور شد که اشتراکات یک نقش‌مایه همیشه ناشی از یک عامل نیست و گاه علت‌های چندی باعث به‌وجود آمدن آن می‌شود. ممکن است فقط ظاهر نقش‌مایه‌هایی مثل هم باشد و حال آنکه انگیزه ایجاد نقش‌شده اولیه که الهام بخش طرح آن نقش‌مایه‌ها بوده است یکسان نباشد و در روند دگرگونی به هم شبیه شده باشند.

روش انجام کار در این پژوهش هم کتابخانه‌ای است و جمع‌آوری داده‌ها و انجام مصاحبه و کارهای قوم-نگارانه و تهیه عکس‌ها از نوع میدانی است.

اهداف مورد نظر شامل: ۱- شناسایی اشتراکات نقش‌مایه‌های استفاده شده در دست‌بافته‌های اردبیل با نقش-

مایه‌های کاشی‌های بقعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی

۲- یافتن تأثیرات زیست‌بوم و اقتصاد معیشتی جامعه بر روی نقش‌مایه‌های دست‌بافته‌های شهرستان اردبیل

کلمات کلیدی: مطالعه تطبیقی - نقش‌مایه - کاشی - بقعه شیخ صفی‌الدین - اردبیل - دست‌بافته - قالی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	۱- فصل اول کلیات.....
۲.....	۱-۱- مقدمه.....
۲.....	۲-۱- طرح مسئله.....
۴.....	۳-۱- سؤالات تحقیق.....
۴.....	۴-۱- فرضیات تحقیق.....
۵.....	۵-۱- پیشینه و ضرورت انجام تحقیق.....
۵.....	۶-۱- روش تحقیق.....
۵.....	۷-۱- روش و ابزار گردآوری اطلاعات.....
۶.....	۸-۱- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
۶.....	۹-۱- اهداف تحقیق.....
۷.....	۱۰-۱- مشکلات و موانع تحقیق.....
۸.....	۲- فصل دوم: کاشی کاری مجموعه‌ی شیخ صفی و تاریخچه دست‌بافته‌های اردبیل.....
۹.....	۱-۲- مقدمه.....
۹.....	۲-۲- کاشی کاری.....
۹.....	۱-۲-۲- تاریخچه‌ی کاشی کاری.....
۱۰.....	۲-۲-۲- باستان شناسی مجموعه‌ی شیخ صفی‌الدین اردبیلی.....
۱۲.....	۱-۲-۲-۲- معرفی کاشی کاری مجموعه شیخ صفی‌الدین اردبیلی.....
۱۲.....	۱-۲-۲-۲- نقش در کاشی کاری‌های شیخ صفی.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۷	۲-۲-۱-۱-۱-۱- نقوش تزئینی که در مجموعه‌ی شیخ صفی به کار رفته‌اند.....
۱۸	۲-۲-۱-۱-۲-۱-۲- کاشی‌کاری متن طاق‌نمای ضلع غربی صحن با طرح ختایی.....
۱۸	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۳- کاشی‌کاری متن طاق‌نمای ضلع غربی صحن با طرح اسلیمی.....
۱۹	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۴- کاشی‌کاری لچکی سردر ورودی به رواق قندیل‌خانه.....
۱۹	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۵- کاشی‌کاری قسمت فوقانی در ورودی به صحن.....
۲۰	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۶- تابلو معرق با طرح گلدان، اسلیمی و ختایی در زمینه آبی رنگ.....
۲۰	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۷- نقش معرق سردر ورودی به رواق قندیل‌خانه با طرح ترنج.....
۲۰	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۸- تزیینات کاشی معرق نیم‌گنبد شمال شرقی حیاط بزرگ.....
۲۰	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۹- قسمتی از گره‌چینی نمای جنوبی گنبد الله.....
۲۱	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۰- طرح حاشیه‌ی نمای دارالمتوئی در ضلع جنوبی حیاط بزرگ.....
۲۱	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۱- کاشی‌کاری سقف رواق ورودی به قندیل‌خانه.....
۲۱	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۲- قسمتی از کاشی‌کاری حاشیه با طرح گلدان و ترنج.....
۲۲	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۳- کاشی‌کاری معرق حاشیه با طرح گلدان و ترنج و سرترنج.....
۲۲	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۴- بخش تحتانی تزیینات نمای جنت‌سرا.....
۲۲	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۵- قسمتی از کاشی‌کاری یکی از جرزه‌های حیاط کوچک.....
۲۳	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۶- کاشی‌کاری مربوط به تزیینات در ورودی حیاط وسطی.....
۲۳	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۷- قسمتی از تزیینات یکی از طاق‌نماهای ضلع غربی صحن.....
۲۳	۲-۲-۱-۱-۲-۲-۱۸- طرح حلقه‌ای مربوط به دو یال ورودی درگاه اصلی.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۴	۲-۲-۱-۱-۱۹- قسمتی از کاشی کاری ضلع غربی صحن
۲۴	۲-۲-۱-۱-۲۰- قسمتی از کاشی کاری مقبره شاه اسماعیل
۲۵	۲-۲-۱-۱-۲۱- قسمتی از کاشی کاری چینی خانه
۲۷	۲-۳-۲- دست‌بافته‌های شهرستان اردبیل
۲۷	۲-۳-۲- قالی و مشتقات آن
۲۷	۲-۳-۲-۱-۱- قالی‌بافی در عهد صفویه
۲۸	۲-۳-۲-۲- قالی اردبیل
۲۹	۲-۳-۲-۳- طرح‌های رایج قالی اردبیل
۲۹	۲-۳-۲-۱- طرح اقتباسی از قفقاز
۳۰	۲-۳-۲-۳-۲- طرح هریس
۳۰	۲-۳-۲-۳-۲- طرح هندسی
۳۰	۲-۳-۲-۳-۲- طرح شکسته
۳۱	۲-۳-۲-۳-۵- طرح هراتی (طرح ماهی- ریز ماهی)
۳۱	۲-۳-۲-۳-۶- طرح اسلیمی
۳۱	۲-۳-۲-۳-۷- طرح لچک ترنجی
۳۳	۲-۳-۳- گلیم و مشتقات آن
۳۳	۲-۳-۳-۲- گلیم بافی در اردبیل
۳۵	۲-۳-۴- مسند

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
..... ۲-۳-۵- ورنی	۳۵
..... ۲-۳-۶- مفرش	۳۵
..... ۲-۳-۷- جاجیم	۳۶
..... ۲-۳-۸- پلاس (پالاز)	۳۶
..... ۲-۳-۹- خورجین بافی	۳۶
..... ۲-۳-۱۰- جُل اسب	۳۷
..... ۲-۴- نتیجه گیری	۳۷
۳- فصل سوم: مبانی نظری و روش شناسی	۳۹
..... ۳-۱- مقدمه	۴۰
..... ۳-۲- اهمیت مطالعات میان رشته‌ای در باستان شناسی	۴۰
..... ۳-۳- تعریف قوم باستان شناسی	۴۰
..... ۳-۳-۱- پیشینه مطالعات قوم باستان شناسی	۴۱
..... ۳-۳-۲- تئوری حد وسط	۴۱
..... ۳-۳-۳- استفاده از تمثیل قوم باستان شناختی	۴۲
..... ۳-۳-۴- گذر از باستان شناسی فرآیندی به فرا فرآیندی	۴۳
..... ۳-۳-۴-۱- نقد استفاده از تئوری‌های حد وسط توسط فرافرایندگان	۴۳
..... ۳-۳-۴-۲- نقد استفاده از تمثیل از طرف فرافرایندگان	۴۳
..... ۳-۳-۴-۳- استفاده از مشاهده‌ی کوتاه مدت و پُر کردن شناسنامه	۴۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴۴	۴-۳- نماد و مفاهیم سمبولیکی.....
۴۵	۵-۳- زیست‌بوم‌شناسی.....
۴۵	۳-۵-۱- پیشینه‌ی مطالعات قوم‌باستان‌شناسی.....
۴۶	۳-۶- روش انجام کار.....
۴۷	۳-۷- جمع‌بندی.....
۴۸	۴- فصل چهارم: مقایسه تطبیقی نقش‌مایه‌های کاشی‌ها و دست‌بافته‌ها.....
۴۹	۴-۱- مقدمه.....
۴۹	۴-۱-۶- ویژگی نقوش در دوره‌ی تیموری.....
۴۹	۴-۱-۷- ویژگی نقوش دوره‌ی صفوی.....
۵۱	۴-۲- مقایسه‌ی نقوش کاشی‌های بقعه‌ی شیخ‌صافی‌الدین و دست‌بافته‌های شهرستان اردبیل.....
۵۱	۴-۲-۱- نقوشی که از مظاهر طبیعت استفاده شده است.....
۵۱	۴-۲-۱-۱- نقش‌مایه‌ی خورشید و مهر.....
۵۲	۴-۲-۱-۱-۱- نقش‌مایه‌ی گردونه‌ی مهر.....
۵۴	۴-۲-۱-۲- ستاره (اولدوز).....
۵۵	۴-۲-۱-۳- ابر چینی (اسلیمی ماری).....
۵۶	۴-۲-۲- نقوشی که در ایجادشان از اشیاء پیرامون استفاده شده.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۶	۱-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی سماور
۵۷	۲-۲-۲-۴- نقش چایدان.....
۵۸	۳-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی محرابی
۵۹	۴-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی دندان موشی (سیچان دیشی).....
۶۰	۵-۲-۲-۴- نقش رشته مروارید یا دانه تسبیحی
۶۱	۶-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی قیچی
۶۲	۷-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی شمشیر
۶۳	۸-۲-۲-۴- نقش مایه‌ی حوضی
۶۳	۳-۲-۴- نقوش حیوانی
۶۵	۱-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی شکارگاه
۶۵	۲-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی ماهی
۶۹	۳-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی ازدها
۷۱	۱-۳-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی قُنوس (سیمرغ).....
۷۲	۴-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی کله مرغی (مرغی/ قوچکی).....
۷۴	۱-۴-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی طاووس
۷۵	۲-۴-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی اردک یا مرغابی
۷۵	۵-۳-۲-۴- نقش مایه‌ی لاک‌پشت (توسباغا)
۷۶	۴-۲-۴- نقوش گیاهی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷۷	۱-۴-۲-۴-۱- درخت‌ها.....
۷۷	۱-۴-۲-۴-۱-۱- نقش مایه‌ی بُته (بُتا) و سرو.....
۷۹	۲-۴-۲-۴-۱-۲- نقش مایه‌ی درخت خرما.....
۸۱	۳-۴-۲-۴-۱-۳- نقش مایه‌ی درخت چنار.....
۸۲	۴-۴-۲-۴-۱-۴- نقش مایه‌ی درخت تاک (مُو- انگور).....
۸۲	۲-۴-۲-۴-۲- گُل‌ها.....
۸۳	۱-۴-۲-۴-۲-۱- نقش مایه‌ی گُل نیلوفر.....
۸۶	۲-۴-۲-۴-۲-۲- نقش مایه‌ی گُل رُز.....
۸۷	۳-۴-۲-۴-۲-۳- نقش مایه‌ی گُل انار.....
۸۸	۴-۴-۲-۴-۲-۴- نقش مایه‌ی گُل دسته شمشیری.....
۸۸	۵-۴-۲-۴-۲-۵- نقش مایه‌ی گُل سیب (آلماگول).....
۸۹	۶-۴-۲-۴-۲-۶- نقش مایه‌ی گُل زنبق.....
۸۹	۷-۴-۲-۴-۲-۷- نقش مایه‌ی گُل گرده یا تک گُل.....
۹۰	۸-۴-۲-۴-۲-۸- نقش مایه‌ی گُل ختمی.....
۹۰	۹-۴-۲-۴-۲-۹- نقش مایه‌ی گُل ابری.....
۹۱	۳-۴-۲-۴-۳- نقوش اسلیمی.....
۹۲	۱-۴-۲-۴-۳-۱- اسلیمی حلزونی (اسپیرال).....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹۳	۵-۲-۴- نقوش هندسی
۹۴	۱-۵-۲-۴- نقوش مایه‌ی چلیپا و ماه چهارپاره
۹۵	۲-۵-۲-۴- طرح خستی یا قابی شکل
۹۵	۳-۵-۲-۴- نقش مایه‌ی مداخلی
۹۶	۴-۵-۲-۴- نقش مایه به شکل S
۹۷	۵-۵-۲-۴- نقش مایه کتیبه‌ای
۹۷	۶-۵-۲-۴- نقش مایه خریزه‌ای
۹۸	۶-۲-۴- نقوش ترکیبی
۹۸	۱-۶-۲-۴- نقش مایه گل و مرغ
۹۹	۶-۵-۲-۴- نقش مایه گلدانی
۹۹	۷-۲-۴- سایر نقوش
۹۹	۱-۷-۲-۴- نقش مایه گل و برگ (ماشگول)
۱۰۰	۲-۷-۲-۴- نقش مایه گل انگشتی (انگشت گول)
۱۰۰	۳-۷-۲-۴- نقش مایه کله قوچی
۱۰۱	۴-۷-۲-۴- نقش مایه آلاقورد و موجی
۱۰۱	۵-۷-۲-۴- نقش مایه شطرنجی
۱۰۲	۶-۷-۲-۴- نقش مایه بودنیس

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۲	۷-۷-۲-۴- نقش مایه جُلما.....
۱۰۲	۸-۷-۲-۴- نقش مایه سرمه‌دان.....
۱۰۲	۹-۷-۲-۴- نقش مایه تخت‌های (پُل پُل).....
۱۰۳	۱۰-۷-۲-۴- نقش مایه کمر بسته (پلی باقلی).....
۱۰۳	۱۱-۷-۲-۴- نقش مایه اشیاء روزمره زندگی.....
۱۰۳	۳-۴- نتیجه‌گیری.....
۱۰۶	۵- فصل پنجم: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۱۰۷	۱-۵- نگاهی اجمالی به فصول پایان‌نامه.....
۱۱۰	۲-۵- تحلیل داده و ارزیابی فرضیه‌ها.....
۱۱۰	۱-۲-۵- نگاهی اجمالی به سؤالات و فرضیات.....
۱۱۲	۳-۵- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۱۱۳	۴-۵- پیشنهادات و راه‌کارها.....
۱۱۵	سایر تصاویر.....
۱۱۹	جداول و نمودارها.....
۱۳۳	منابع و مآخذ.....

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۱۱	شکل ۲-۲-۲-الف- بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین، دید از جنوب
۱۲	شکل ۲-۲-۲-ب- پلان بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین و بخش‌های مختلف آن
۱۳	شکل ۲-۲-۲-۱-الف و ب- کاشی‌کاری نوع کتیبه‌ای بقعه‌ی شیخ صفی
۱۳	شکل ۲-۲-۲-۱-ج و د- کاشی‌کاری نوع مُشَبَّک و گره‌چینی بقعه‌ی شیخ صفی
۱۴	شکل ۲-۲-۲-۱-ه و و- کاشی‌کاری نوع مُعَقَّلِی و معرق بقعه
۱۵	شکل ۲-۲-۲-۱-ز- کاشی‌کاری نوع مُعَرَّق صحن کوچک بقعه
۱۵	شکل ۲-۲-۲-۱-ح- کاشی‌کاری نوع مُعَرَّق صحن اصلی بقعه
۱۶	شکل ۲-۲-۲-۱-ط- کاشی‌کاری نوع مُعَرَّق سردر قندیل‌خانه و صحن کوچک بقعه
۱۶	شکل ۲-۲-۲-۱-ی- کاشی‌کاری نوع مُعَرَّق با طرح اسلیمی
۱۷	شکل ۲-۲-۲-۱-ک- کاشی‌کاری نوع مُعَرَّق، تقدم طرح ختایی بر طرح اسلیمی
۱۸	شکل ۲-۲-۲-۱-۲- کاشی‌کاری ضلع غربی صحن با طرح ختایی
۱۸	شکل ۲-۲-۲-۱-۳- کاشی‌کاری تزیینات دیوار قندیل‌خانه و کاشی معرق صحن اصلی
۱۹	شکل ۲-۲-۲-۱-۵- الف و ب- کاشی‌کاری سردر ورودی قندیل‌خانه
۲۰	شکل ۲-۲-۲-۱-۸- الف و ب- کاشی‌کاری صحن کوچک و سردر رواق قندیل‌خانه
۲۱	شکل ۲-۲-۲-۱-۱۲- کاشی گره‌چینی گنبد الله الله و صحن اصلی و رواق قندیل‌خانه
۲۲	شکل ۲-۲-۲-۱-۱۴- انواع کاشی‌کاری نمای جنت‌سرا
۲۳	شکل ۲-۲-۲-۱-۱۶- بخشی از کاشی‌کاری جرزه‌های حیاط کوچک
۲۴	شکل ۲-۲-۲-۱-۱۸- بخشی از طاق‌نمای ضلع غربی صحن اصلی

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۲۴	شکل ۲-۲-۱-۱-۲۰- کاشی کاری ضلع غربی صحن اصلی و مقبره‌ی شاه اسماعیل
۲۶	شکل ۲-۲-۱-۱-۲۱- الف و ب- انواع کاشی کاری چینی‌خانه‌ی بقعه
۱۱۶	شکل ۲-۲-۲-۲- قالی نفیس شیخ صفی‌الدین
۱۱۷	شکل ۲-۳-۱- الف و ب- شواهد بافندگی بر روی پیکره‌های سفالی شوش و ماکو
۱۱۷	شکل ۴-۲-۱-۱- نقش‌مایه‌ی خورشید در کاشی و قالی شیخ صفی
۵۳	شکل ۴-۲-۱-۱- الف- قدیمی‌ترین نمونه‌ی نقش‌مایه‌ی سواستیکا
۵۴	شکل ۴-۲-۱-۱- ب- گردونه‌ی مهر
۵۴	شکل ۴-۲-۱-۲- نقش‌مایه‌ی ستاره (اولدوز)
۵۶	شکل ۴-۲-۱-۳- نقش‌مایه‌ی ابر چینی (چی)
۵۷	شکل ۴-۲-۲-۲- نقش‌مایه‌ی چایدان
۵۹	شکل ۴-۲-۳-۲- نقش‌مایه‌ی محرابی
۶۰	شکل ۴-۲-۴-۲- نقش‌مایه‌ی دندان موشی
۶۱	شکل ۴-۲-۵-۲- نقش‌مایه‌ی دانه تسبیحی
۶۱	شکل ۴-۲-۶-۲- نقش‌مایه‌ی قیچی
۶۲	شکل ۴-۲-۷-۲- نقش‌مایه‌ی دسته شمشیری
۶۳	شکل ۴-۲-۸-۲- نقش‌مایه‌ی حوضی
۶۹	شکل ۴-۲-۳-۲- نقش‌مایه‌ی ماهی
۷۱	شکل ۴-۲-۳-۳- نقش‌مایه‌ی ققنوس و ازدها
۷۲	شکل ۴-۲-۳-۳-۱- نقش‌مایه‌ی سیمرغ

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۷۲	شکل ۴-۳-۲-۴- نقش‌مایه‌ی کله مرغی و مرغی
۷۵	شکل ۴-۳-۲-۴-۱- نقش‌مایه‌ی طاووس
۷۶	شکل ۴-۳-۲-۵- نقش‌مایه‌ی لاک‌پشت (توسباغا)
۷۹	شکل ۴-۲-۴-۱-۱- نقش‌مایه‌ی درخت سرو و بُته
۸۰	شکل ۴-۲-۴-۱-۲- نقش‌مایه‌ی برگ نخل
۸۱	شکل ۴-۲-۴-۱-۳- نقش‌مایه‌ی برگ چنار
۱۱۸	شکل ۴-۲-۴-۱-۳- نقش‌مایه‌ی برگ چنار
۱۱۸	شکل ۴-۲-۴-۱-۲- نقش‌مایه‌ی گل نیلوفر
۱۱۸	شکل ۴-۲-۴-۲-۳- نقش‌مایه‌ی گل اناری
۱۱۷	شکل ۴-۲-۴-۲-۹- نقش‌مایه‌ی گل ابری
۱۱۷	شکل ۴-۲-۴-۱-۳- نقش‌مایه‌ی اسلیمی حلزونی (اسپیرال)

فهرست جداول

صفحه	عنوان جدول
۱۲۹	جدول ۱-۳- نمونه‌ی پرسشنامه‌ی تخصصی بافندگان.....
۱۳۰	جدول ۲-۳- نمونه‌ی پرسشنامه‌ی تخصصی بافندگان.....
۱۳۱	جدول ۳-۳- نمونه‌ی پرسشنامه‌ی تخصصی بافندگان.....
۱۲۰	جدول ۱-۴- مقایسه‌ی تطبیقی نقوش کاشی‌های بقعه‌ی شیخ صفی با بافته‌های شهرستان اردبیل
۱۲۱	جدول ۲-۴- مقایسه‌ی تطبیقی نقوش کاشی‌های بقعه‌ی شیخ صفی با بافته‌های شهرستان اردبیل
۱۲۲	جدول ۳-۴- مقایسه‌ی تطبیقی نقوش کاشی‌های بقعه‌ی شیخ صفی با بافته‌های شهرستان اردبیل
۱۲۳	جدول ۴-۴- مقایسه‌ی تطبیقی نقوش کاشی‌های بقعه‌ی شیخ صفی با بافته‌های شهرستان اردبیل
۱۲۴	جدول ۵-۴- پراکندگی نقوش رایج در دست‌بافته‌های اردبیل.....
۱۲۵	جدول ۶-۴- پراکندگی نقوش رایج در دست‌بافته‌های اردبیل.....
۱۲۶	جدول ۷-۴- پراکندگی نقوش رایج در دست‌بافته‌های اردبیل.....